

“การเมืองใหม่ วิถีพุทธ”

ISBN: 978-974-401-918-9

ผู้เขียน: พระครูภาวนาโพธิคุณ (พระสมชาย กนต์สีโล, ดร.)

บทวิจารณ์: เทอดเกียรติ ฉายจรง

จำนวน: 152 หน้า / ราคา 100 บาท

โรงพิมพ์: นานาคัลยวิทยา

หนังสือ การเมืองใหม่ วิถีพุทธ เขียนโดย พระครูภาวนาโพธิคุณ (พระสมชาย กนต์สีโล, ดร.) ตีพิมพ์ครั้งแรกในปีใดไม่ปรากฏในสารบบออนไลน์ หากแต่มีการตีพิมพ์ครั้งที่ 2 เมื่อเดือนเมษายน ปี พ.ศ.2554 ในหน้ารองของการเมือง

ใหม่ วิถีพุทธ ได้ไปรยคำอธิบายที่ดูเหมือนจะเป็นคำถามกลาย ๆ ว่า “เพื่อเป็นสันติภาพที่แท้ ความเป็นสากล 3 ประการ ทำได้หรือไม่” ได้แก่ 1) ความเป็นมนุษย์ที่สากล กล่าวคือ การมองมนุษย์ที่ไหนในโลกก็เป็นมนุษย์เหมือนกันทั้งนั้น ทุกคนรักชีวิต รักสุขเกลียดทุกข์ กลัวต่อความตาย มนุษย์ทุกคนล้วนเป็นเพื่อเกิดแก่เจ็บตาย อยู่ในกฎของธรรมชาติอย่างเดียวกัน 2) ความจริงที่เป็นสากล ทำเหตุปัจจัยอย่างไร ผลก็เกิดตามนั้น เมื่อทำเหตุดี ผลก็เกิดดีไม่ว่าจะทำดีที่ไหนก็ไม่แตกต่างกัน นี่ความเป็นสากล เป็นไปตามกฎธรรมชาติ ธรรมะก็เป็นความจริงตามธรรมชาติเหมือนกัน 3) ความเมตตาที่เป็นสากล ความรักที่กว้างขวาง ไม่มีพรมแดน เมตตาจึงเป็นสากลไม่เลือกกลุ่มเหล่า หากทำสามสิ่งนี้ให้เป็นสากลไม่ได้ สันติภาพที่แท้ไม่มีทางมาถึง (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต))

เนื้อหาทางการเมืองใหม่ วิถีพุทธ จากมุมมองของ ชารวาสโดย พระครูภาวนาโพธิคุณ เจ้าอาวาสวัดโพธิ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์ขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น ซึ่งมุมมองภาพรวมมีความน่าสนใจ จากมุมมองการเมืองใหม่ในประเทศไทยในมิติเชิงพุทธศาสนา ซึ่งปฏิเสธไม่ได้ว่าพระพุทธศาสนาในบ้านเรามีการปลูกฝังให้กับสังคมมานานและได้รับการหล่อหลอมจากหลักธรรม คำสอนในพระพุทธศาสนามายาวนาน วิถีชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่ตั้งแต่กำเนิดจนถึงตาย จึงเกี่ยวโยงสัมพันธ์อันหนึ่งอันเดียวกันกับพระพุทธศาสนา แต่เมื่อสังคมโลกเปิดกว้างขึ้นทั้งในด้านสื่อสารมวลชน เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่นำพาให้สังคมไทยก้าวเข้าสู่กระแสแห่งยุคโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สังคมไทยต้องเผชิญกับภาวะวิกฤติในหลาย ๆ ด้าน กล่าวคือ

1. วิกฤติการเมือง
2. วิกฤติด้านเศรษฐกิจ
3. วิกฤติด้านสังคม
4. วิกฤติด้านสิ่งแวดล้อม

พระพุทธศาสนา จึงเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ที่จะสามารถนำหลักการสำคัญที่มีอยู่ในพระไตรปิฎกมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในแบบองค์รวม เพื่อจะทำให้การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างครบวงจร อันจะส่งผลดีกับการแก้ไขปัญหาวิกฤติต่าง ๆ ของสังคมไทยต่อไป

ในบทแรก ๆ ท่านได้ให้นิยามการเมืองใหม่ จุดมุ่งหมายของการเมืองใหม่ โดยมีการเชื่อมโยงหลักพุทธจริยธรรมขั้นพื้นฐาน อันได้แก่ศีล 5 เพื่อป้องกันไม่ให้ชาวไทยชาวพุทธหลงไหลหลุดไปเข้าปากเข้าทางของพญามาร คือ การมี

มิจฉาทิฏฐิ มื้อคติต่อกันและกัน โดยชักนำให้คนไทยเหลียวหลังดูอดีตกัน บ้างว่า บรรพบุรุษของเรา สถาปนพระพุทธรศาสนาและพระมหากษัตริย์รักษาแผ่นดิน ชาติบ้านเมือง ให้อยู่รอดปลอดภัยมาได้อย่างไร? และเราจะเลือกเอาสิ่งที่ถูกต้องดีงามเหล่านี้ มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการแก้ปัญหาชาติบ้านเมืองในภาวะวิกฤตได้อย่างไร?

ในตอนหนึ่งที่หนึ่งได้กล่าวถึง พระพุทธรศาสนา กับสถาบันพระมหากษัตริย์ ที่เชื่อมโยงให้เป็นรูปธรรมโดยใช้วัดและวังที่มีความสัมพันธ์กันยาวนาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (ร.1-ร.9) โดยทั้งท้ายในบทนี้ไว้อย่างน่าสนใจในหัวข้อที่กล่าวถึง แนวทางการเมืองวิถีพุทธไม่ควรหยุดอยู่แค่ท่องจำ แต่ต้องลงมือทำ โดยยกตัวอย่างคติของนักพัฒนาที่กล่าวไว้ว่า “จะปลูกพืชต้องเตรียมดิน จะกินต้องเตรียมอาหาร จะพัฒนางานต้องพัฒนาคน ถ้าจะพัฒนาคนต้องพัฒนาที่จิตใจ ถ้าจะพัฒนาใคร ๆ ก็ต้องพัฒนาที่ตัวเราก่อน” ซึ่งทั้งหมดนี้มันเป็นเรื่องราวของการ ปรับพื้นฐานให้ดี โดยใช้ศีลธรรมนั่นเอง

ในตอนที่สอง เป็นเรื่องของการนำหลักศีล 5 มาสร้างการเมืองใหม่ จึงพาไทยหลุดพ้นวิกฤต ผู้อ่านเองจึงทวนคิดไปว่า อ้าว...! “ที่ผ่านมาไม่มีบูรณาการประชาธิปไตยให้สอดคล้องกับความเป็นไทย จนเกิดคุณธรรม และมีปัญหาคุณธรรม ทำให้เกิดการซื้อสิทธิขายเสียง ไม่คำนึงถึงประชาชน แสวงหาประโยชน์เพื่อตัวเองตลอดจนการแย่งชิงอำนาจ” จันหรือ พออ่านมาถึงหัวข้อสุดท้ายในบทที่สองที่เป็นบทวิเคราะห์การปกครองของพระเจ้ามหาวิชิตราชที่มีมาก่อนยุคพุทธกาลที่ถือเป็นเรื่องเล่าของการปกครองที่น่าสนใจที่เอ่ยอ้างความยาวนานนับเป็นพัน ๆ ปี ที่พระราชชาติแต่ละแคว้นได้ปกครองด้วยหลักสังคหวัตถุ โดยยึดหลัก ยัญ 5 ประการ คือ 1) สัสสเมะ คือ ความฉลาดในการทำนุบำรุงพืชพันธุ์ธัญญาหาร 2) ปุริสเมระ คือ ฉลาดในการทำนุบำรุงข้าราชการ รู้จักส่งเสริมคนดีมีความสามารถ 3) สัมมาปาสะ คือ ความรู้จักผูกประสานรวมใจประชาชนด้วยการส่งเสริมอาชีพ 4) วาชเปยยะ คือ การมีวาจาอันถูกต้อง ด้วยการพบปะให้โอวาทประชาชน 5) นรัคพะสะ คือ บ้านเมืองสงบสุขปราศจากผู้ร้าย ไม่ต้องระแวงกัน

บทสรุป พบว่า ศีล 5 หลักการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน เมื่อกล่าวถึงหลักพระธรรมและพระวินัยที่พระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงและบัญญัติไว้นั้น พระองค์ทรงประสงค์ให้เป็นตัวแทนในทางพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญ อันจะส่งผลให้เกิดความดำรงคงมั่นอยู่ได้อย่างยั่งยืนของพระพุทธศาสนา และให้เกิดความสันติสุขของมวลมนุษยในสังคมโดยรวม และเมื่อกล่าวถึงพระวินัยในส่วนแห่งศีล โดยเฉพาะศีล 5 จัดเป็นข้อปฏิบัติสากลของมวลมนุษยหากมนุษยสามารถอยู่คนเดียวตามลำพังในโลกนี้ได้ ศีลก็ไม่มี ความจำเป็น แต่มนุษย์จำต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นคณะ และเป็นสังคม ศีลจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งและมีความจำเป็นสำหรับมนุษยทุกคนในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขรวมถึงความปลอดภัยทั้งในชีวิตและทรัพย์สิน

สังคมไทยกำลังเผชิญหน้ากับการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลอย่างรุนแรงต่อวิถีชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาประยุกต์ใช้ในสังคมไทย ได้ส่งผลต่อแบบแผนการเลี้ยงดูและปฏิสัมพันธ์ของสถาบันทางสังคมในระดับต่าง ๆ ให้เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว กระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่มีลักษณะไร้รากฐานทางวัฒนธรรมและขาดคุณธรรมจริยธรรมนั้น เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาเชิงโครงสร้างที่ดำรงอยู่ในทุกระดับความสัมพันธ์ของสังคมไทยขณะนี้ การยกระดับมาตรฐานการดำเนินชีวิตให้กับสังคมไทยในอนาคตต้องเริ่มจากการพัฒนาคนในสังคม เพื่อเสริมสร้างและพัฒนากระบวนการสร้างสังคมปรองดอง ส่งเสริมแนวทางการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ คำนึงถึงรากฐานทางวัฒนธรรมไทย ซึ่งการจะสร้างดุลภาพในสังคมได้นั้นก็คือ กิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนากาย จิตวิญญาณ ที่เป็นฐานคิดเพื่อการพัฒนาที่ตัวมนุษยในฐานะปัจเจก และกิจกรรมเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมบนฐานคิดที่ว่ามนุษยเป็นสัตว์สังคม มนุษย์ไม่อาจแยกตนเองออกไปอยู่อย่างโดดเดี่ยว แต่ต้องอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มเกื้อกูลสนองตอบความต้องการกันและกัน

นัตถิ กัมมะสะมัง พะลัง ไม่มีแรงใดใดในโลก เสมอด้วยแรงกรรม บาปบุญ นรก สวรรค์มีจริง ขอจงเชื่อเถะ ทำอย่างไรจะได้ออย่างนั้น หนีไม่พ้น จริง ๆ นะ

เอกสารอ้างอิง

พระครูภาวนาโพธิคุณ (พระสมชาย กนตสีโล). (2554). *การเมืองใหม่ วิถีพุทธ*. ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังน่านาวิทยา.